

SAMENWERKINGSVERBAND
AMSTELLAND EN DE
MEERLANDEN

rapportage

voorjaarsronde 2020

laatst bijgewerkt: 08-07-2020

impressie voorjaarsgesprekken

Evenals tijdens de najaarsronde van 2019 voerden we de voorjaarsgesprekken 2020 in groepjes van twee of drie scholen. Vanuit SWVAM waren bij de gesprekken dit keer ook collega's van het Regioloeket aanwezig. Als gevolg van de Coronamaatregelen voerden we het merendeel van de gesprekken online. Dit vormde geen belemmering voor een serie inspirerende en constructieve gesprekken, die stuk voor stuk in prettige sfeer verliepen. Er is duidelijk sprake van openheid en onderling vertrouwen.

Tijdens de gesprekken presenteerden alle scholen hun ontwikkelpunten voor het schooljaar 2020-2021 en legden daarbij de relatie met het ondersteuningsbudget dat zij vanuit SWVAM ontvangen. Daarnaast was er veel ruimte voor uitwisseling over de thema's die op dit moment van belang zijn, te weten de stand van zaken rond de leernetwerken, de urgenties Passend Onderwijs, de ervaringen vanuit de Coronacrisis en de versterking van het HB-beleid.

We geven hier beknopt onze bevindingen over de voorjaarsronde weer.

inhoud actieplannen en inzet ondersteuningsmiddelen

We merkten tijdens de gesprekken goed dat alle scholen kunnen voortbouwen op de ontwikkelingen die in de afgelopen jaren ingezet is. In de meeste actieplannen worden geen volledig nieuwe trajecten gepresenteerd. De scholen leggen het komend schooljaar grotendeels de nadruk op doorgroei van hun lopende ontwikkelingen, zoals:

- van het dichter bij de klas brengen van de ondersteuning,
- gepersonaliseerd leren,
- de verbinding met de netwerkpartners,
- de aandacht voor de PO-VO overstap,
- meer inzet op NT2-onderwijs.

De zeven speerpunten en de vastgestelde indicatoren uit het lopende Ondersteuningsplan (2018-2022) van SWVAM, blijken hierbij nog steeds van kracht te zijn als houvast voor deze ontwikkelingen.

In de begrotingen die de scholen voor 2020-2021 opstellen, zien we hetzelfde beeld terug als het voorgaande schooljaar. De middelen worden in hoge mate ingezet op formatie voor medewerkers binnen de ondersteuning (mentoren, zorgcoördinatoren, begeleiders passend Onderwijs, trajectbegeleiders e.d.). Daarnaast wordt het ingezet op bijvoorbeeld studiecoaches en NT2-begeleiders. De professionaliseringsmiddelen worden voor een breed scala aan scholingen ingezet, wat per school verschilt.

Tijdens de gesprekken bleek dat sommige scholen kampen met een sterke terugloop of juist aanwas van leerlingen. Omdat de hoogte ondersteuningsmiddelen per school gekoppeld is aan het leerlingaantal, kunnen er komend schooljaar dus veranderingen optreden in de budgetten per school. De definitieve budgetten voor 2020-2021 worden vastgesteld op basis van de leerlingtelling op 1 oktober. Scholen die een substantiële verandering van leerlingaantal verwachten, kunnen zelf een schatting maken door de percentuele daling of stijging van de aantallen te verrekenen met het budget van het afgelopen schooljaar.

ontwikkeling leernetwerken

Op vrijwel alle scholen krijgen de leernetwerken het komende jaar meer aandacht. Tijdens de werkbijeenkomst van SWVAM in januari 2020 zijn hiervoor eerste afspraken gemaakt. Vanwege de Coronamaatregelen, is dat weliswaar wat stil komen te liggen, maar dit wordt in 2020-2021 weer

opgepakt in de ZAT's op de scholen. Veel scholen geven aan dat zij binnen hun leernetwerk met name de leerlingen met langdurig verzuim beter in beeld willen krijgen.

Op sommige scholen is het nog wel van belang om met een aantal netwerkpartners beter in verbinding te komen. Dat geldt o.a. voor de schoolcoaches en de leerplichtambtenaren in Haarlemmermeer. Sommige scholen zijn ook bezig om andere organisaties binnen het Sociaal Domein van de gemeente binnen hun netwerk te halen.

Bij de scholen voor Praktijkonderwijs, VMBO en VSO begint steeds meer draagvlak te komen voor een breder netwerk rond arbeidstoeleiding. Nu beperkt dit netwerk zich nog te veel op de positionering van +Works. Dit betreft echter een kleine doelgroep. Er is behoefte aan meer en betere afstemming tussen de scholen en alle andere partijen die een rol spelen in de arbeidstoeleiding. Vanuit SWVAM wordt het initiatief genomen om een bredere overlegstructuur in te richten. Het Pro, VSO en VMBO willen hier graag in participeren.

urgenties Passend Onderwijs

De scholen onderkennen de noodzaak om binnen SWVAM-verband door te praten over de urgenties die zowel door het VO als door het VSO benoemd worden. De voorjaarsgesprekken maken duidelijk dat het vinden van oplossingen voor de gesignaleerde knelpunten complex zal zijn. Er zijn immers verschillende belangen die hierbij in het oog gehouden moeten worden.

Ten aanzien van het idee om een TLV-budget anders in te zetten dan alleen voor een plaatsing binnen het VSO, verschillen bijvoorbeeld de meningen. Over het algemeen gaan scholen niet gemakkelijk over tot een TLV-aanvraag. Zij maken hiervoor zorgvuldige overwegingen en gaan er pas toe over als hun eigen mogelijkheden uitgeput zijn. Het is voor hen dan ook de vraag op welke wijze een TLV-budget dan nog ingezet kan worden binnen de school.

Van een andere kant benaderd, gaat het bij de aanvraag van een TLV soms ook over het belang van een klas of een groep docenten, die de aandacht en ondersteuning van een individuele leerling soms als onevenredig belastend ervaren. Er lijkt zeker consensus te zijn over het uitgangspunt dat het grootste deel van de ondersteuning op school en in de klas geboden moet kunnen worden (eventueel met de inzet van extra middelen), maar men benadrukt ook dat er grenzen zitten aan de mogelijkheden van de reguliere scholen.

Tijdens de gesprekken zijn verschillende ideeën naar voren gekomen die om nadere uitwerking vragen, zoals:

- het verkennen van de mogelijkheden voor vormen van symbiose;
- het verkennen van mogelijkheden voor meer passende onderwijsplekken (bijvoorbeeld in de vorm van 'special classes') voor specifieke ondersteuningsbehoeften; genoemd worden: angstige leerlingen en leerlingen die een meer prikkelarme omgeving nodig hebben;
- er is nog steeds behoefte aan effectieve ondersteuningsmogelijkheden en/of voorzieningen voor 'ZMOLK-ers' binnen het praktijkonderwijs; wellicht kan het Perspectieftraject dat Altra Haarlemmermeer aanbiedt hier een rol in gaan spelen, dit vraagt om een verdere verkenning;
- er zal tijdiger (mogelijk al in groep 7) aandacht besteed moeten worden aan leerlingen met een ondersteuningsbehoefte die vanuit het PO (met name het SO en SBO) de overstap naar het VO maken; nu ervaren VO-scholen wel eens druk om leerlingen te plaatsen, die zij eigenlijk 'te zwaar' vinden voor regulier onderwijs; SWVAM geeft aan dat het voor leerlingen die komend schooljaar 'met twijfel' in het VO gaan starten, nu al mogelijk is om extra expertise (bijvoorbeeld vanuit het VSO) te gaan inzetten;
- meer mogelijkheden creëren voor onderwijs-op-afstand, als dat past bij de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Het gesprek over de urgenties Passend Onderwijs komt in het hele schooljaar 2020-2021 terug in de verschillende overleggen van de bestuurders, de directeuren, de zorgcoördinatoren, de netwerkpartners en de medezeggenschapsorganen. De opbrengst hiervan zal opgenomen worden in het nieuwe Ondersteuningsplan van SWVAM voor de periode 2022-2026.

ervaringen vanuit de Coronasituatie

In de periode van de voorjaarsgesprekken waren de scholen weer deels open voor fysiek onderwijs. De organisatie hiervan verliep goed. Na een periode van onderwijs op afstand, levert de huidige hybridesituatie geen grote problemen op, zo lijkt het. Het scheelt wel dat dit de laatste weken van het schooljaar zijn. In deze weken vinden veel toetsen en afsluitende activiteiten plaats. Door versoepeld overgangsbeleid, is voor veel leerlingen de prestatiedruk ook verminderd.

Een punt van zorg wordt geuit voor de eerste periode na de zomervakantie. Indien de hybridesituatie dan voort duurt, kan de groepsvorming in nieuw te vormen klassen wel eens stroever gaan verlopen. Voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte weegt dit wellicht extra zwaar. Het is dus van belang dat de scholen hierop tijdig anticiperen.

De meeste scholen uiten zich overigens gemengd positief over de gevolgen van het onderwijs-op-afstand. Een grote meerderheid van leerlingen en personeel heeft hierin veel veerkracht getoond. Op sommige scholen ervaart men onderwijs-op-afstand zelfs als relatief makkelijk, omdat alles online al goed geregeld was.

Een belangrijke conclusie is ook dat de kwetsbare leerlingen vanaf het begin van de sluiting van de scholen goed in beeld waren bij de ondersteuningsteams van de scholen. Dit geeft de professionaliteit van deze teams aan. Waar het contact met deze leerlingen en hun gezinnen desondanks moeizaam verliep, konden de scholen over het algemeen goed samenwerken met de netwerkpartners.

De rol van SWVAM is in de Coronasituatie niet bijzonder groot geweest, grotendeels omdat de scholen eigenlijk alles binnen hun eigen ondersteuningsstructuur konden oppakken. SWVAM is momenteel wel bezig om eventuele risico's die het gevolg van deze periode zijn, in beeld te krijgen. Het is nog te vroeg om impact van deze risico's goed in te schatten.

Er wordt ook wel aangegeven dat deze periode een nieuw soort energie gegeven heeft, zowel bij docenten als ook bij sommige leerlingen. Juist leerlingen die de gang naar school moeizaam of niet vonden, zie je nu weer aansluiting krijgen. Hoe dat op de langere termijn verder gaat, voorzien we nog niet.

Helaas dreigen andere leerlingen door de afstand de aansluiting juist wat te verliezen. Zij kunnen eigenlijk niet zonder de sociale omgeving van de school.

De ervaring dat onderwijs-op-afstand ook positieve uitwerkingen heeft, leidt bij de meeste scholen tot de wens om hier in het vervolg meer mogelijkheden voor te krijgen. Binnen het netwerk van de zorgcoördinatoren is dit inmiddels al een gesprekstema geworden en ook in een aantal landelijke netwerken worden de mogelijkheden en grenzen hiervoor verkend. Vanuit SWVAM zien we dit als een innovatie van het repertoire voor onderwijs en ondersteuning. We dragen graag aan deze innovatie bij door het in onze netwerken aan de orde te stellen.

inzet HB-middelen op de H/V-scholen

Sinds het begin van dit jaar beschikken de H/V-scholen over projectgelden voor het versterken van het beleid voor Hoogbegaafdheid. Deze gelden worden via het ondersteuningsbudget aan de scholen toegekend. Uit de voorjaarsgesprekken blijkt de scholen in verschillende fasen van dit beleid

zitten. Op sommige scholen is de aandacht hiervoor, met name door de Coronasituatie, wat naar de achtergrond verschoven. Voor hen is de inzet van de middelen nog een zoektocht. Andere scholen profileerden zich al op HB en voegen de middelen toe aan de investeringen die zij vanuit hun eigen middelen al deden.

Alle scholen zijn inmiddels benaderd door de regionale projectleider van het HB-netwerk. Dit wordt door de scholen goed ontvangen en zij staan open voor deelname aan de activiteiten van het netwerk, waarbij ook de verbinding met het PO gezocht wordt.

De VAVO van het NOVA College, waar ook veel H/V-leerlingen zitten, was nog niet verbonden op het HB-netwerk. Dit wordt nu wel op gang gebracht.

overige aandachtspunten

In meerdere voorjaarsgesprekken kwam NT2 ter sprake. Op dit gebied worden nog steeds knelpunten ervaren. Kort samengevat merken de scholen die te maken krijgen met leerlingen die een NT2-vraag hebben, dat het voor de docenten veelal heel moeilijk is om hier in de les voldoende aan tegemoet te komen. Ook al heeft een deel van deze leerlingen de ISK of de taalklas in het PO gevolgd, dan nog blijkt het niveau van hun Nederlands vaak onvoldoende om in de les mee te komen. Tegelijkertijd heeft een deel van de docenten (nog) niet het repertoire om dit in de les te kunnen inbouwen. Er blijft een roep bij de scholen om verdere investeringen in de NT2 capaciteit, door het inzetten van specialisten en meer scholing. De gemeente Haarlemmermeer draagt hier via een jaarlijkse subsidie al aan bij. In Amstelland loopt nu voor het eerst een subsidieaanvraag.

Er kwam tijdens de gesprekken nog een specifieke vraag naar voren over het inzetten van tolken. Dit is soms onmisbaar in de contacten met de ouders, maar is vaak niet of moeizaam te regelen, nog even los van de kosten die er aan vast zitten. Wellicht zijn er mogelijkheden om in gezamenlijkheid een netwerk van tolken op te zetten. Bij de verdere ontwikkeling van het NT2-beleid wordt deze vraag mee genomen.

Tijdens de voorjaarsgesprekken kwam naar voren dat de beide ISK's weliswaar een eigen status hebben, maar dat zij in deze gespreksrondes onderdeel zijn van hun moederscholen. We hebben daarom afgesproken dat de ISK's in de najaarsronde van 2020 als aparte voorziening meegenomen worden.

Tenslotte heeft SWVAM tijdens de voorjaarsgesprekken een oproep gedaan aan de scholen om deel te nemen aan de pilot Perspectief Op School. De respons op deze oproep was goed. Met een achttal scholen zal deze pilot in het najaar van 2020 gaan lopen.

Frans Jordaan en medewerkers regioloeket,
augustus 2020.